Írta: Horváth Zoltán/Eger
2009. február 05. csütörtök, 21:33

A baptista misszió idén ünnepli 400. éves születésnapját, sőt, ha anabaptista őseink tevékenységét is fölvállaljuk – néhány kivételtől eltekintve ezt nyugodt lelkiismerettel megtehetjük –, akkor egyházunk és szellemi gyökereink több mint 480 éves múltra tekint vissza. E majd öt évszázad alatt nyílván rengeteg esemény történt és sok minden kialakult. Vajon milyen értékeket szült számunkra ez a fél évezred? Mit nyújtott nekünk a saját felekezetünk, és mivel ajándékozta meg a világot? Mi az, amit őriznünk, ápolnunk és továbbadnunk kell a minket követő baptista generációnak?

{tab=Baptista}

I. Mitől baptista a baptista?

Mielőtt a történelmi kincsesládában kutatva kiemelnénk néhány szép, drága ékkövet, hadd ejtsek néhány szót – a teljesség igénye nélkül – arról, ami bennünket összeköt, ami közös gyökerünk, amitől egy keresztyén baptistának vallhatja magát, túl azon, hogy csatlakozott egy baptista gyülekezethez.

a) A Hitvallás

Az első baptistának tekinthető hitvallás a „Svájci Testvérek” által megfogalmazott Schleitheimi Hitvallás volt 1527-ben. Ez az irat kizárólag a Biblia tanulmányozásának eredményeként született, és a ma is vállalt legfontosabb baptista tanításokat tartalmazza.

A Magyarországon ma érvényben lévő Hitvallást 1967-ben hagyta jóvá az Országos Közgyűlés. Ez az irat 20 pontba szedve summázza mindazt, amit mi a Szentírás alapján vallunk. Ennek ismerete és elfogadása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy valaki baptistának vallhassa magát.

b) A történelmi múlt

Ha visszatekintünk egyházunk történelmére, és egy szóban kellene megfogalmaznunk, hogy mit látunk a mozgalmas századokban, talán az a szó jut eszünkbe elsőként, hogy *szenvedés.*

Anabaptista elődeink üldözés alatt voltak már a reformátori időben. Sokakat vízbe fojtottak, máglyán égettek el, vagy éppen várfalról vetettek a mélybe. Ami különösen fájó, hogy nemcsak a világi hatóságok vagy a római egyház üldözte őket, de maguk a reformátorok is. Bár, őszintén szólva, meg kell jegyezni, hogy egyesek a radikalizmusukkal, a Szentírástól idegen nézeteikkel okot is adtak erre.

Semmivel nem magyarázható azonban az a bántalmazás, ami a XIX. szd. végi XX. szd. eleji magyarországi testvéreinket érte. Az ő szelíd, békés természetük aztán végképp nem szolgáltatott okot a bántalmazásokra, hacsak éppen a krisztusi lelkületük nem ingerelte a környezetüket… Hol adminisztratív eszközökkel, hol ütlegekkel akadályozták imaházak fölépülését, nem egy helyen rendszeresen betörték az imaházak ablakait, helyenként csendőrökkel verették szét az istentiszteleteket, és az is megesett, hogy télvíz idején, a fenyegetések miatt, éjszakai bemerítést kellett tartani a szabadban. Ekkor föltörték a tó jegét, a bemerítő beleállt a fagyos vízbe és egyenként alámerítette a testvéreket… A kivetettségről ma is árulkodnak sok faluban a külön található „baptista temetők”. Szélsőséges esetben egy családját terrorizáló, iszákos férfi megpihenhetett a nagyegyházak temetőjében, egy baptista nem…

{tab=értékek}

II. Közös értékeink

1) Legfontosabb kincsünk a *hagyományos bibliatisztelet, a Szentírás szeretete*. Nem véletlen, hogy egyházunk jelvényében is a nyitott Biblia a fő motívum. A magyarországi misszió hajnalán „bibliás hívők”-nek csúfolták elődeinket, mert vasárnaponként a hónuk alatt

vitték a Szentírást az istentiszteletre, amit otthon is nagy buzgalommal tanulmányoztak.

A baptisták többsége ma is jól ismeri az Írásokat.

2) Ezzel szoros összefüggésben áll második fő értékünk: *igehirdetéseink Krisztus-központúsága* .
Imaházaink szószékein gyakori felirat: „Mi a megfeszített Krisztust prédikáljuk!" Igehirdetőink – legyen akár teológiát járt lelkipásztor, vagy úgynevezett „laikus" hitszónok – mindig törekedtek az élő, eleven, megszólító, alkalmazható mondanivaló átadására, mely hűen követi az alapige szövegét, és középpontjában, végső kicsengésében Jézus Krisztus áll.

3) Harmadik értékként említhető, hogy a gyülekezeti tagság legfontosabb és szinte egyetlen föltétele a *bűnből való megtérés, és a Szentlélektől való újonnan születés* megléte és megvallása szóban és a biblikusan gyakorolt bemerítés által. Egyházunk mindig arra törekedett, hogy a gyülekezet valóban „eklézsia", azaz a
kihívottak közössége
legyen. Persze, ez nem minden esetben sikerül…

{tab=szabadság}

4) Következő kincsünk a *lelkiismereti- és gondolatszabadság.* A baptistáknál igen nagy sokszínűség tapasztalható a véleményekben. Ahogy a hitünk mélysége eltérő – kinek erősebb, kinek gyöngébb, ki bátrabban mer élni a Krisztusban nyert szabadságával, kinek szűkebbre van szabva a lelkiismerete – úgy gondolkodunk különbözőképpen bizonyos periférikus bibliai tanításokról. Természetesen a Hitvallásban lefektetett szilárd alapokon állva. Nálunk nincs egy központi tanítói hivatal, vagy egy mindent megmondó „főguru", akinek utasításait gondolkodás és kritika nélkül végre kellene hajtani. A Baptista Egyház nem szekta! Senkit nem tartunk szellemi kiskorúságban, hanem éppen ellenkezőleg, az a célunk, hogy mindenkit önálló gondolkodásra és véleményalkotásra neveljünk. Még akkor is, ha ez talán több konfliktust eredményez, hiszen az egyházon belüli autonómia erőteljesebb, mint más felekezeteknél. Célunk, hogy ne tejjel tápláltak közössége legyünk, hanem olyanoké, akiknek a kemény eledel való, akik önként képesek kitartó teherhordozásra a Krisztusért.

5) Lehet, hogy előrébb kellett volna említeni a gyülekezeteinkre jellemző *családias hangulatot, szeretetközösséget,*
de itt is jó helye van. Amikor életemben először léptem be baptista gyülekezet kapuján (27

évesen) az első volt, ami megragadott: „ez egy nagy család”. Akkor tudtam, hogy én hazaérkeztem! Valójában tudat alatt ezt kerestem eddig. 14 év telt el azóta, ez alatt sok minden történt, de a véleményem nem változott. Hálás vagyok Istennek azért, hogy a gyermekeim ebben a puha szeretetközegben nőhetnek fel. A viselkedésükön látszik, mennyire nyíltak, barátságosak, és a szükséges alapvető bizalommal tekintenek az emberekre. Ez elsősorban nem szülői nevelés eredménye náluk, hanem a gyülekezeti közösség áldásos hatása. A Krisztus népe, ahol Isten Szentlelke él nem is hozhat más gyümölcsöt.

Ebből a szeretetből fakad az a szociális érzékenység, amit általában a baptisták mutatnak ebben a világban. Sokan úgy tudják: ha baj van, a baptistákra lehet számítani.

6) Mindemellett komoly értéke közösségünknek, hogy igyekeztek érvényre juttatni a *gyü lekezeti fegyelemnek a bibliai rend szerinti gyakorlását.*
Ez persze nem mindig működik jól. Régebben talán a túlzott szigor volt helyenként a jellemző, mostanában azonban inkább az engedékenység a kísértés. Ezen a területen különösen van mit fejlődni.

{tab=hit}

7) Testvéreinkre azért alapvetően jellemző, hogy a *hit nem pusztán vasárnapi öltözet*, hanem tényleg átszövi hétköznapi életük minden területét. Törekszünk arra, hogy a Bibliából megtanultak, a vasárnap hallottak meghatározó hatással legyenek az életünkre.

8) Szép értékünk a mindenben való *önkéntesség* elve. Önkéntes maga a tagság, az ehhez kapcsolódó bemerítés, önkéntes a szolgálat vállalása, az adakozás, ami sok felekezethez képest példás. Ebben persze lehet példát venni eleinkről, akik, ahogy a járandóságukat megkapták, az Úrnak való részt rögtön félretették és nem számoltak vele. Így nem fordulhatott elő, hogy hó végére nem marad mit adni Istennek. Egyébként általában jellemző volt rájuk, hogy a közösségi érdek gyakran fölülírta az egyéni előrejutást. Nem kevés imaház egy-egy tehén, néhány hold föld, vagy ház eladásából épült fel.

9) Fontos hagyományos értékünk a *misszió, a lélekmentés hangsúlyos* volta. Minden baptista ismeri, hogy „minden baptista egy misszionárius!” De most legyünk őszinték és valljuk meg, hogy ez a jelszó nem kelt életre, sőt, ebben mára megelőztek bennünket egyes

szabadkeresztyén gyülekezetek.

{tab=imádság}

10) Az *imádság szabad gyakorlása* viszont ma is jellemző ránk. Rendszeresek a gyülekezeti imaórák, és a gyülekezeten belüli házi imaközösségek. Az ökumenikus imaheteken pedig ma is a baptisták imádkoznak legtöbben. Fesztelenül, természetesen tudunk nagy közösségben is beszélni Mennyei Atyánkkal.

11) Mindezek ellenére *sem jellemző a baptistákra* a *felekezeti sovinizmus*. Tiszteletben tartjuk más egyházak meggyőződéseit, még ha mi nem is értünk egyet velük. Soha nem vallottuk magunkat egyedül üdvözítő egyháznak, és ezt annyira fontosnak tartottuk elmondani, hogy hitvallásunk 12. pontjában le is szögeztük ezt a tételt:
„Hisszük, hogy van egy szent, egyetemes, és láthatatlan egyház, ennek feje Jézus Krisztus, és tagjai a különféle látható egyházak tagjai közül mindazok, akik a Bárány vérében megmosattak, és a Szentlélek által újjászülettek."

{tab=zene}

12) Végére hagytam a gyülekezeteinkben tapasztalható *élénk zenei életet*. A zenei képzettség igen hasznos és szép baptista erény. Nagyon sok fiatal valamilyen hangszeren megtanul játszani. Majd minden nagyobb gyülekezetben volt régen fúvós, vagy pengetős zenekar, netán négyszólamú énekkar. Kifejezetten igényes zenei élet jellemző ránk. Itt azonban legyen szabad megjegyeznem, hogy a hosszú idő alatt szépen kiforrott és letisztult Hit Hangjai énekeskönyv –újabban Baptista Gyülekezeti Énekeskönyv– az nem ledobandó kolonc a nyakunkon, nem elviselhetetlen teher, amitől meg kellene szabadulni, mert akadálya missziónak. A Hit Hangjainak tényleg súlya van, méghozzá mondanivalójában, szövegeinek tartalmában. Ezek az énekek szólnak valamiről! Valamit közölni akarnak! Eleink írtak énekeket különböző alkalmakra, ünnepekre. Írtak énekeket eltérő lelkiállapotokra – úgymint bűnbánat, örvendezés, hála szomorú szív, csüggedés, aggodalom, reménykedés – és megpendítettek különböző teológiai témákat (istenfiúság, örökkévalóság, szabadság. stb.). Zenei stílusuk nem kell, hogy mindenkinek tessék, de szövegeinek fajsúlyos mondanivalója vitathatatlan. A feladat tehát adott: tessék megközelítőleg ilyeneket, vagy ennél jobbakat írni, mert ezekkel a sokszor kissé lapos, sekélyes, néha kifejezetten semmitmondó szövegű és időnként bántóan igénytelen dallamvilágú énekekkel sok gyülekezetben nem lehet kiváltani régi énekeskönyvünket. Mai énekeink jelentős része otthoni zenehallgatásra, ifjúsági órákon történő éneklésre megfelel, és

lehet ezeket is szívből énekelni, és egy-egy énekhez fűződhet bárkinek szép emléke, ezért lehet kedves számára a gyengébb ének is, de hosszú távú gyülekezeti használatra, a Hit Hangjai mellőzésére nem alkalmas.

{tab=zárszó}

Ezeket a drágaköveket sikerült némi átgondolás után föllelnem a ládikában. Hangsúlyozni szeretném, hogy véleményem értelemszerűen szubjektív. Részleteiben lehet nem egyet érteni vele. De azt tudnunk kell, hogy a baptizmus 400 esztendeje, a baptisták történelme Isten népe egy részének történelme. Ami velünk történt, amit mi tettünk az Isten cselekvése. Amikor erre emlékezünk, amikor ezt értékeljük és megbecsüljük, amikor ezért hálát adunk, akkor Isten tetteire emlékezünk, az Ő munkáját becsüljük meg és Neki adunk hálát.